

Výroční zpráva Archivu Biskupství brněnského za rok 2013

Základní a kontaktní údaje instituce

Název: Biskupství brněnské
Adresa: Petrov 8, 601 43 Brno
IČ: 00445142
Telefon: 533 033 111
Fax: 543 237 063
E-mail: brno@biskupstvi.cz
web: www.biskupstvi.cz

Základní a kontaktní údaje archivního pracoviště

Adresa: Odbojářů 803, 664 61 Rajhrad
Adresa pro písemný styk: Petrov 8, 601 43 Brno
Telefon: 530 506 873
E-mail: archiv@biskupstvi.cz; plevova@biskupstvi.cz
Akreditace: Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru archivní správy a spisové služby, z 23. srpna 2011 (č. j. MV-89876-3/AS-2011) o udělení akreditace soukromý archiv (§ 57 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů)
Status:

I. Personální podmínky archivu

Tab. č. 1

Systemizovaný a skutečný stav pracovníků a jejich funkční zařazení

Druh pracovní činnosti	systemizovaný stav	skutečný stav
vedení archivu	1	1
předarchivní péče, zpracování archiválií, badatelské služby	1	1
Projekt Databáze kněží brněnské diecéze + průzkum archivních fondů z hlediska výskytu dokladů restitučních nároků církve	7	7

Personální stav k 31. 12. 2013:

PhDr. Marie Plevová Ph.D. vedení archivu
Bc. Martin Fajtl (do 31. 3.) předarchivní péče, zpracování archiválií, badatelské služby
Mgr. Petra Kolářková (od 1. 7.) - " -

Jana Fraňková

Projekt Databáze kněží brněnské diecéze + přebírání archivních fondů ze státních archivů + průzkum archivních fondů z hlediska výskytu dokladů restitučních nároků církve

Bc. Stanislav Hošek	- " -
Bc. Veronika Hrudová (do 31. 5.)	- " -
Šárka Jeřábková (od 1. 7.)	- " -
Mgr. Petra Koláčková (do 30. 6.)	- " -
RNDr. Aleš Mikula	- " -
Václav Novák (do 31. 5.)	- " -
Bc. Štěpán Odstrčil	- " -
Mgr. Jan Slíva (do 1. 2.)	- " -
Mgr. Jan Studeník	- " -
Vítězslava Svobodová	- " -

Pracovní úvazky byly částečně dělené.

Se správou archivu je spojeno vedení ústřední spisovny Biskupství brněnského.

Vzhledem k termínu pro podávání žádostí podle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, se stal prioritou průzkum archivních fondů z hlediska výskytu dokladů restitučních nároků církve. S tím bylo spojeno také přebírání fondů farních a děkanských úřadů, uložených dosud ve státních okresních archivech a v Archivu města Brna.

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem			počet	počet	počet
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10	
536000010 - Archiv Biskupství brněnského	N:	131	357,36 0,00	26,37 0,00	131	357,36 0,00	26,37 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 319
	Z:	227	998,02 0,00	73,63 0,00	227	998,02 0,00	73,63 0,00	nepoškozeno:	76	speciální: 1
	I:	143	916,10 0,00	67,59 0,00	143	916,10 0,00	67,59 0,00	poškozeno:	347	referenční: 0
	Σ:	442	1355,38 0,00			1355,38 0,00		nezjištěno:	19	všechny: 320
<i>Dílčí souhrn oblasti 6:</i>	N:	131	357,36 0,00	26,37 0,00	131	357,36 0,00	26,37 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 319
	Z:	227	998,02 0,00	73,63 0,00	227	998,02 0,00	73,63 0,00	nepoškozeno:	76	speciální: 1
	I:	143	916,10 0,00	67,59 0,00	143	916,10 0,00	67,59 0,00	poškozeno:	347	referenční: 0
	Σ:	442	1355,38 0,00		442	1355,38 0,00		nezjištěno:	19	všechny: 320
								Ze zapsaných ev. jednotek:		
								poškozeno [ks]:	3237	

Archiv	2	Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem			počet	počet	počet
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10		
Souhrn	N:	131	357,36 0,00	26,37 0,00	131	357,36 0,00	26,37 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 319
	Z:	227	998,02 0,00	73,63 0,00	227	998,02 0,00	73,63 0,00	nepoškozeno:	76	speciální: 1
	I:	143	916,10 0,00	67,59 0,00	143	916,10 0,00	67,59 0,00	poškozeno:	347	referenční: 0
	Σ:	442	1355,38 0,00		442	1355,38 0,00		nezjištěno:	19	všechny: 320
							Ze zapsaných ev. jednotek:			
							poškozeno [ks]:	3237		

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
 Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
 I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
 Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
 [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Z: [bm] ... zpracovaná metráž
 [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 I: [bm] ... inventarizovaná metráž
 [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
 [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- *** Vykazované ... archivní soubory s evidenčním statusem 1, 2 nebo 3
 **** metráž [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové metráži
 MB [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové velikosti
 evidenčních jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Archiv 1	2	Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**	
536000010 - Archiv Biskupství brněnského	N:	19	135,40 0,00	0	0 0	112	221,96 0,00	0	0 0
	Z:	13	664,36 0,00	0	0 0	214	333,66 0,00	0	0 0
	I:	8	656,49 0,00	0	0 0	135	259,61 0,00	0	0 0
	Σ:	37	799,76 0,00	0	0 0	405	555,62 0,00	0	0 0
<i>Dílčí souhrn oblasti 6:</i>	N:	19	135,40 0,00	0	0 0	112	221,96 0,00	0	0 0
	Z:	13	664,36 0,00	0	0 0	214	333,66 0,00	0	0 0
	I:	8	656,49 0,00	0	0 0	135	259,61 0,00	0	0 0
	Σ:	37	799,76 0,00	0	0 0	405	555,62 0,00	0	0 0

Archiv 1	Archivní soubory								
	Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+ 5		
	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	
2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**	
Souhrn	N:	19	135,40 0,00	0	0 0	112	221,96 0,00	0	0 0
	Z:	13	664,36 0,00	0	0 0	214	333,66 0,00	0	0 0
	I:	8	656,49 0,00	0	0 0	135	259,61 0,00	0	0 0
	Σ:	37	799,76 0,00	0	0 0	405	555,62 0,00	0	0 0

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
- Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
- I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
- Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
[MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž
[MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž
[MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
[MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Vysoký přírůstek archiválií pocházel z přejímky fondů farních a děkanských úřadů. Bylo převzato celkem 424 archivních fondů, tedy všechny fondy farností, které k předání udělily souhlas. Výjimku tvoří dva fondy uložené ve Státním okresním archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli, tyto fondy dosud převzaty nebyly, poněvadž prozatím nedošlo k podpisu smlouvy mezi Biskupstvím brněnským a Státním oblastním archivem v Zámrsku. Předpokládáme, že k podpisu dojde v nejbližší době. Drobná fyzická přejímka je dohodnuta na rok 2014 ještě s Archivem města Brna. Po administrativní stránce čeká na dořešení i zastřešující smlouva s Moravským zemským archivem v Brně. Před předáním byly z fondů vyčleněny doklady z přenesené působnosti farních úřadů a doklady zařaditelné do fondů jiných původců. Biskupství brněnské tento postup nepovažuje za jednoznačně optimální, v některých případech se mu jeví jako popření provenienčního principu. Velmi však oceňuje pečlivou přípravu, kterou předávající archivy fondům, určeným k delimitaci, věnovaly. Všechny fondy byly opatřeny archivními pomůckami, přinejmenším na úrovni zjednodušených manipulačních seznamů I. stupně. U menšího množství převzatých archivních fondů bylo konstatováno podezření na výskyt plísní, a proto byly ošetřeny. Nově přeжатé archivní soubory byly s ohledem na časové a prostorové možnosti ukládány přírůstkovým způsobem, do budoucna bude nezbytné jejich systémové uložení.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Tab. č. 1

Protokoly o výběru archiválií

a) ve skartačním řízení - výběr nebyl proveden

b) mimo skartační řízení

a. protokoly, které se uskutečnily ještě koncem roku 2012, do našeho archivu ovšem zpráva dorazila až v roce 2013, proto do výroční zprávy za rok 2012 nebyly zahrnuty

Původce nebo vlastník	Počet protokolů v členění podle § 11 odst. 1	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm v příp. písm. b	Množství vyřazených dokumentů v % v příp. písm. b	Počet správních řízení podle § 12 odst. 4
Děkanský úřad Hostěradice	1	2,57	0,00	0,00	0
Farní úřad Božice	1	3,88	0,00	0,00	0

b. protokoly přímo z roku 2013

Původce nebo vlastník	Počet protokolů v členění podle § 11 odst. 1	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm v příp. písm. b	Množství vyřazených dokumentů v % v příp. písm. b	Počet správních řízení podle § 12 odst. 4
-----------------------	--	-------------------------------------	--	---	---

Farní úřad Pravlov	1	4,36 ¹	0,00	0,00	0
Farní úřad Dolní Kounice	1	0,15 ²	0,00	0,00	0
Farní úřad Vratěšín	1	1,00	0,00	0,00	0
Farní úřad Osová Bítýška	1	1,17 ³	0,00	0,00	0
Farní úřad Ochoz u Brna	1	0,72 ⁴	0,00	0,00	0
Farní úřad Telnice	1	2,26 ⁵	0,00	0,00	0

Kontrola protokolů podle § 52 písm. i) a podle § 79 odst. 2 písm. f)

Kontroly protokolů Archiv Biskupství brněnského jakožto archiv soukromý neprovádí.

Tab. č. 3
Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Zrejstřikováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
Biskupské gymnázium Letovice	0,66	0	0	0	0	0

V roce 2013 probíhala korektura elektronických inventářů fondů Biskupská konsistoř Brno a Biskupský ordinariát Brno, a to jednak systematicky, jednak průběžně v souvislosti s pracemi na projektu Databáze kněží Brněnské diecéze. Při studiu osobních spisů kněží bylo nalezeno množství chyb jak v uložení spisů, tak v jejich podchycení inventářem; fondy i jejich inventáře byly z velké části po této stránce zkorigovány. Reinventarizace fondu Kapitula sv. Petra a Pavla v Brně nebyla kvůli prioritním akcím dokončena. Inventáře a manipulační seznamy k nově převzatým fondům byly téměř všechny přepsány do elektronické podoby.

Tab. č. 4
Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
47	2	60	0	8	0	71	108

¹ Z toho 0,15 bm předáno MZA v Brně; 1,68 bm předáno SOKA Brno-venkov se sídlem v Rajhradě.

² Z toho 0,04 bm předány SOKA Brno-venkov se sídlem v Rajhradě.

³ Z toho 0,01 bm předáno SOKA Žďár nad Sázavou.

⁴ Z toho 0,07 bm předáno SOKA Brno-venkov.

⁵ Z toho 0,47 bm předáno SOKA Brno-venkov.

Počet evidenčních jednotek předložených badatelům k nahlédnutí	402
Počet elektrografických kopií archiválií zhotovených badatelům	391
Počet zhotovených ověřených kopií	1
Počet výpisů	5
Počet skenů archiválií zhotovených pro potřeby badatelů	283
Počet povolení vydaných badatelům ke zhotovení kopií vlastní reprodukční technikou	28
Počet snímků zhotovených badateli vlastní reprodukční technikou	2619
Počet připravených povolení k publikaci	0
Počet exkurzí v archivu	1
Počet účastníků exkurzí	10
Počet studentů archivnictví vykonávajících odbornou praxi	1

Největší část badatelské agendy se v tomto roce soustředila kolem otázek restitucí církevního majetku a uskutečnila se právě v zájmu Biskupství brněnského a jím zřizovaných právnických osob. Mezi badateli převažovali zájemci o dějiny jednotlivých farností, stavební vývoj kostelů, častým tématem studia byly biografie kněží, perzekuce katolické církve v období totality. Archivní dokumenty sloužily pro bakalářské, magisterské a doktorské práce studentů historie, teologie, dějin umění, pro odborné studie historiků, pro potřeby diecézního církevního soudu (k řešení jednotlivých kauz manželského práva a dále jako podklady k beatifikačním procesům), pro potřeby farních úřadů, řádů a kongregací, obecních úřadů apod. Portrét Matyáše Františka Chorinského byl zapůjčen na výstavu Chorynští z Ledské ve Veselí nad Moravou. Velká část zájemců využívala možnosti mailového kontaktu a žádosti o vypracování rešerše za zachování ochrany citlivých osobních údajů v dokumentech obsažených.

Projekt Databáze kněží Brněnské diecéze

Projekt, jehož cílem bylo vyhledání základních biografických údajů o kněžích, kteří působili nebo působí v brněnské diecézi od jejího založení po dnešek, byl zahájen v roce 2012, na rok 2013 bylo naplánováno jeho dokončení. Byly prostudovány chybějící osobní spisy a zjištěná data byla postupně přenášena do meziprogramu. S ohledem na aktuální potřebu průzkumu archivních fondů z hlediska restitučních nároků církve pak byly práce na projektu přerušeny. K dopracování chybí převod dat do konečného programu Katalog, připojení fotografií kněží a závěrečná kontrola úplnosti dat a časové posloupnosti, popř. zrušení duplicitních záznamů.

Lustrace fondů z hlediska restitučních nároků

Byly prostudovány všechny archiválie a dokumenty uložené v Diecézním archivu Biskupství brněnského včetně nově převzatých fondů farních a děkanských úřadů. Výsledky byly využity jako podklady k podání žádostí na základě zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Doklady o vlastnictví movitého majetku byly předány konzervátorskému centru k doplnění databáze uměleckých předmětů ve vlastnictví církve.

IV. Stav archiválií

Tab. č. 1

Prověrky fyzického stavu

Počet prověrek fyzického stavu	Z toho AKP	Z toho NKP	Počet případů zjištěného poškození
5	0	0	1

Tab. č. 2

Extrémní naměřené hodnoty teploty a relativní vlhkosti podle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 645/2004 Sb., odst. II.

Místo měření	Datum měření	Teplota v °C	Relativní vlhkost v %
Depozitář Archivu Biskupství brněnského	20. 1. – 31. 1.	13,5 – 14,9	39,9 – 42,1
- " -	3. 2. – 4. 2.	14,1 – 14,3	41,7 – 43,1
- " -	10. 2. – 11. 2.	14,3 – 14,5	40,8 – 42,7
- " -	17. 2. – 18. 2.	14,1 – 14,4	41,4 – 41,8
- " -	22. 2. – 26. 2.	13,6 – 14,3	42,3 – 43,8
- " -	2. 3. – 19. 3.	13,7 – 15,2	39,6 – 44,1
- " -	24. 3. – 1. 4.	14,1 – 14,9	41,1 – 42,3
- " -	4. 4. – 8. 4.	13,9 – 15,1	41,4 – 43,4
- " -	8. 6. – 29. 9.	18,2 – 23,7	41,6 – 50,7
- " -	4. 10. – 19. 10.	17,0 – 19,7	42,6 – 45,7
- " -	23. 10. – 26. 10.	18,1 – 18,5	44,5 – 45,7

Zvýšené teploty v letních a podzimních měsících byly způsobeny v souvislosti s průběhem dlouhodobých prací v depozitáři při přebírání archivního materiálu od státních okresních archivů.

Tab. č. 3

Množství zhotovených kopií za rok 2013

Název archivního souboru	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů	Počet políček studijních kopií	Počet digitálních kopií
0	0	0	0	0

V. Konzervace a restaurování

Tab. č. 1

Druh archiválií	Značka archivního souboru	Zkonzervováno a zrestaurováno
Počet pergamenových listin	-	-
Počet papírových listin	-	-
Počet přivěšených pečeti	-	-
Počet perg. rukopisů	-	-
Počet papír. rkp. nebo knih (a folie?)	-	-
Počet vazeb	-	-
Počet spisů	-	-
Počet map	-	-
Počet grafických listů	-	-

Nové přírůstky procházejí již před vstupem do ústřední spisovny sterilizací. V depozitáři archivu bylo prováděno preventivní chemické ošetření archiválií proti výskytu plísní. U fondů farních a děkanských úřadů, převzatých od státních okresních archivů, byla zahájena adjustace, vyčištěno bylo cca 105 bm archiválií, poškozené knihy byly opatřeny ochrannými obaly z elektrotechnické lepenky.

Tab. č. 2

Konzervování a restaurování zakázkovým způsobem

Název firmy	Počet zakázek	Náklady v Kč
-	-	-

VI. Ostatní činnost

Přednášková a výstavní činnost

- Restituční den brněnské diecéze 4. 3. 2013 – Marie Plevová: Šetření archivních fondů v Diecézním archivu, převzetí deponovaných archiválií farních úřadů
- Noc kostelů 24. 5. 2013 – Jan Studeník: uměleckohistorický výklad s prohlídkou kostela v Brně-Komíně
- exkurze Řkf. Brno-Líšeň 26. 6. 2013 – Petra Koláčková

Publikační činnost

Studeník, Jan: Kostel sv. Vavřince v Brně-Komíně napříč staletími, Brno, 2013

VII. Provozní záležitosti

- aplikace okenních fólií s UV filtrem na dvou oknech depozitáře